

1. čtení: **1S 24,3-6.8b-12.16-20**

2. čtení: **Lk 6,27-35** *Ale vám, kteří mě slyšíte, pravím: Milujte své nepřátele. Dobře číňte těm, kteří vás nenávidí. Žehnejte těm, kteří vás proklínají, modlete se za ty, kteří vám ubližují. Tomu, kdo tě udeří do tváře, nastav i druhou, a bude-li ti brát plášť, nech mu i košili! Každému, kdo tě prosí, dávej, a co ti někdo vezme, nepožaduj zpět. Jak chcete, aby lidé jednali s vámi, tak jedněte vy s nimi. Jestliže milujete jen ty, kdo vás milují, můžete za to očekávat Boží uznání? Vždyť i hříšníci milují ty, kdo je milují. Číníte-li dobře těm, kteří dobře činí vám, můžete za to očekávat Boží uznání? Vždyť totéž činí i hříšníci. Půjčujete-li těm, u nichž je naděje, že vám to vrátí, můžete za to čekat Boží uznání? Vždyť i hříšníci půjčují hříšníkům, aby to zase dostali nazpátek. Ale milujte své nepřátele; číňte dobře, půjčujte a nic nečekejte zpět. A vaše odměna bude hojná: budete syny Nejvyššího, neboť on je dobrý k nevďěčným i zlým.*

Milé sestry, milí bratři,

jak se nám to poslouchá? Milujte své nepřátele ... Ve světě, který je viditelných i neviditelných nepřátel plný. Ve světě, kde nás může kdykoli někdo okrást, podvést, sledovat každý náš krok, ať už fyzicky, nebo skrze obrazovku počítače. ... Jak se nám to poslouchá, když sledujeme politické dění a nestačíme se divit, jak rychle se z nepřátel stávají přátelé a z přátel nepřátelé?

Nebo to možná vnímáme přesně opačně... Všichni tito „nepřátelé“ jsou přece tak vzdálení, nekonkrétní... Ano, možná máme ve svém okolí nějakou zákeřnou kolegyni, nepřijemného šéfa, rozhádané příbuzné. Ale to přece nejsou lidé, kteří by nám usilovali o život, kteří by otevřeně šli proti nám. Nejsou to nepřátelé, o nichž tak často mluví Bible...

Moje zkušenost je, že často úplně nevíme, co si s tímto motivem počít. A když čteme Bibli, když (jako dnes) posloucháme žalmy nebo starozákonní příběhy, a v nich narazíme na motiv nepřátel, bojů apod., často to asi radši přeskočíme a přesuneme se do pozitivnějších vod chvalozpěvů či evangelií. Míst, které k naší víře, k našemu životu promlouvají víc. Dokážou nás upokojit, ubezpečit.

Ale Ježíš i před nás staví tento provokativní text. Obracejí naši pozornost... **ne k nepřátelům, ale k tomu, jak na ně máme reagovat.** Jak se zachovat tváří v tvář nenávisti, ubližování, zlu.

Své nepřátele **milujte, dobře jim číňte, žehnejte jim, modlete se za ně...** To je síla! A jde to ještě dál... **„Tomu, kdo tě udeří do tváře, nastav i druhou, a bude-li ti brát plášť, nech mu i košili!“**

Znamená to svým jednáním ignorovat nebo přímo legitimizovat zlo? Máme vyklízet pole diktátorům, nestavět se zlu na odpor, zapřít své svědomí? A nejen to, ještě k tomu provokativně nastavovat druhou tvář, zloději spolu s peněženkou dát i klíče od auta a heslo do internetového bankovníctví? Máme si nechat ubližovat jen proto, že se těm druhým zachtělo?

Ne, myslím, že z Ježíšových slov i činů jasně vyplývá, že **zlo je zlo, a my se s ním nemáme smířit.** Nemáme se jím nechat vláčet, ale **máme se mu postavit tváří v tvář.** Ale – a to není projev slabosti, ale mimořádné síly - **neodpovědět mu také zlem, ale dobrem.** Zastavit spirálu zla, neeskalovat konflikt, nenechat se vyprovokovat.

To nám ukázal příběh, který jsme četli jako první čtení. Mladý David byl těžce a nespravedlivě stíhán králem Saulem. Měl mnoho důvodů pokládat ho za svého nepřítele. A bylo by zcela pochopitelné, kdyby mu oplatil stejnou mincí. Kdyby ho zabil, mohl se stát králem a dát vše do pořádku. Ale neudělal to. A nejen že Saula nezabil, ale pokusil se s ním usmířit, ukázat, že není jeho nepřítelem. David to udělal ne z kristovské lásky k nepříteli, ale proto, že v Saulovi ctil Hospodinem pomazaného krále. Přesto jeho jednání pohnulo Saula k uznání: „Jsi spravedlivější než já ... Kdypak někdo najde svého nepřítele a nechá ho odejít v dobrém?“ Právě odplata dobrým za zlé bylo to, co Saula přimělo upustit od dalšího pronásledování. Jak bychom zjistili, kdybychom četli dál, i po této události se Saul k Davidovi místy choval špatně. Ale přesto síla Davidova přístupu promlouvá i k nám.

Pro příklady takového jednání však nemusíme jít tisíce let dozadu. I v moderní době se našla řada lidí, kteří se rozhodli čelit zlu dobrem, oponovat násilí s holýma rukama, ale s odvahou a sebeúctou v srdci. Našimi hrdiny tak nemusí být jen úspěšní vojevůdci a králové, ale také naprosto obyčejní lidé, kteří si tuto cestu vybrali, třeba černoši v Americe, kteří se nenásilně ale důstojně postavili za svou svobodu, nebo u nás ti, kteří se rozhodli podepsat Chartu 77.

A jak je to s tou láskou? Ježíš nemyslí, že máme mít ke svým nepřátelům citový vztah. Jde o křesťanskou lásku, milosrdenství, pozitivní deviaci.

Láska je náš největší křesťanský úkol. Celý Zákon a proroci jsou podle Krista shrnuty v přikázání lásky k Bohu, k bližnímu a k sobě. A jak nám ukazuje milosrdný Samařan, bližním můžeme a máme být každému, i nepříteli. Milování nepřátel je tak jen součástí širšího příkazu milování druhých lidí kolem sebe. „Jak chcete, aby lidé jednali s vámi, tak jedněte vy s nimi.“

Součástí lásky k druhým je i respekt, snaha toho druhého poznat. Když totiž někoho znám, když chápu pohnutky jeho jednání, je najednou těžší ho nenávidět. Třeba ubližuje proto, že mu ublížil někdo jiný... Třeba se dosud nepotkal s laskavým jednáním a neví, jak na to... Třeba je za jeho nenávisť frustrace z něčeho, co se mu nedaří... Nenávist a zaslepenost otravuje náš život, a vposledku ubližuje víc nám než nepřátelům. Někdy možná svého nepřítele nedokážu přímo milovat, ale už jen to, že k němu nechovám přímo nenávist, může být dost...

Ježíš v našem textu zdůrazňuje, a několikrát opakuje, že nemáme milovat, činit dobře a dávat jen přátelům, nebo jen těm, kdo nám to oplátí. Důležitým prvkem diakonie, křesťanské pomoci, je právě to, že je nezisková. Že směřuje vůči lidem, kteří ji zpravidla neopětují. A Ježíš nám říká: „budte ochotni investovat do druhých, i když není jisté, jestli se vám taková investice vrátí.“ Není to pokyn k bezhlavému pomáhání na potkání. Ale spíše k tomu, abychom to nedělali s vidinou „co za to“.

To nám může znít trochu beznadějně. Všichni příslušníci pomáhajících profesí, a zvláště ti, kdo si někdy prošli vyhořením, by mohli vyprávět... Ale Ježíš zde nekončí. **I jednání, které zde na zemi nemá žádnou odezvu, má odezvu u Boha.** „A vaše odměna bude hojná: budete syny Nejvyššího, neboť on je dobrý k nevďěčným i zlým.“ Když jsme dobří i k nepřátelům, když jsme nezištní, přibližujeme se tím tomu, jaký je Bůh.

A i pokud v milování nepřátel a v nezištnosti pokulháváme, Ježíš nás ujišťuje Boží dobrotou. I pokud se cítíme v těchto situacích sami, může nás upokojit, že Bůh si jimi v Kristu prošel také. I on zažíval mnoho nepřátelství. I na něj bylo někdy pomáhání druhým příliš těžké.

Tváří v tvář nepřátelství a zlu světa nejsme sami. Jsme Božími dětmi. A když jdeme po nelehké cestě lásky, máme v zádech svého Otce.

Bože, náš Otče, vyznáváme, že láska k nepřátelům nám často moc nejde. Někdy se necháváme unést svým hněvem, jindy zase nenacházíme sílu k oplácení zla dobrem. Někdy prostě nedokážeme pomáhat druhým ve svém okolí a nežádat od nich nic zpět. Ale chceme se o to snažit, a chceme se přitom opírat o tvou dobrotu.

Amen